

ĐẶNG XUÂN HẢI - NGUYỄN VINH HIỂN - TRẦN XUÂN BÁCH

SỔ TAY

**QUẢN TRỊ NHÀ TRƯỜNG PHỔ THÔNG
HƯỚNG TỚI PHÁT TRIỂN NĂNG LỰC HỌC SINH**

IC
PUBLISHER

**NHÀ XUẤT BẢN
THÔNG TIN VÀ TRUYỀN THÔNG**

ĐẶNG XUÂN HẢI - NGUYỄN VINH HIỂN - TRẦN XUÂN BÁCH

SỔ TAY
QUẢN TRỊ NHÀ TRƯỜNG PHỔ THÔNG
HƯỚNG TỚI PHÁT TRIỂN NĂNG LỰC HỌC SINH

NHÀ XUẤT BẢN THÔNG TIN VÀ TRUYỀN THÔNG

*Sách được viết với sự tham gia, hỗ trợ
của “Quỹ Hỗ trợ Đổi mới giáo dục phổ thông
Việt Nam” (VIGEF)*

LỜI NÓI ĐẦU

Giáo dục phổ thông nước ta đang tích cực thực hiện Nghị quyết 29 của Đảng về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo và Nghị quyết 88 của Quốc hội về đổi mới chương trình, sách giáo khoa giáo dục phổ thông. Theo đó, công tác quản trị nhà trường và phương pháp giáo dục phải “lấy người học làm trung tâm” để thực hiện mục tiêu “phát triển toàn diện và phát huy tốt nhất tiềm năng, khả năng sáng tạo của mỗi cá nhân”; “Chuyển mạnh quá trình giáo dục từ chủ yếu trang bị kiến thức sang phát triển toàn diện năng lực và phẩm chất người học”; trong đó đổi mới quản trị nhà trường là điều kiện để thực hiện đổi mới chương trình giáo dục.

Cuốn sổ tay này được viết với sự tham gia và hỗ trợ của Quỹ Hỗ trợ đổi mới giáo dục phổ thông Việt Nam (VIGEF). Nội dung sổ tay được trình bày ngắn gọn dưới dạng hỏi - đáp, thuộc 3 nhóm câu hỏi: Một số vấn đề chung (đề cập một số vấn đề đổi mới giáo dục và đào tạo có liên quan đến đổi mới quản trị nhà trường); Định hướng đổi mới quản trị nhà trường phổ thông; Một số giải pháp đổi mới quản trị nhà trường phổ thông. Trong mỗi câu hỏi và trả lời đều nêu rất ngắn gọn về cơ sở lý luận và thực tế của vấn đề được đề cập.

Các hiệu trưởng trường phổ thông và những ai quan tâm đến công việc quản trị nhà trường đều có thể tìm thấy trong cuốn sổ tay này những chỉ dẫn bổ ích và thiết thực.

Các tác giả rất mong muốn nhận được góp ý và chân thành cảm ơn các hiệu trưởng, cán bộ quản lý giáo dục và bạn đọc đã dành sự quan tâm và góp ý cho cuốn sổ tay này. Mọi góp ý xin được gửi về địa chỉ email: hien1956@gmail.com

Trân trọng cảm ơn.

Nhóm tác giả

DANH MỤC TỪ VIẾT TẮT

CBQL	Cán bộ quản lí
CBQLGD	Cán bộ quản lí giáo dục
CTGDPT	Chương trình giáo dục phổ thông
CTGD	Chương trình giáo dục
GV	Giáo viên
GDDT	Giáo dục và Đào tạo
HĐTN	Hoạt động trải nghiệm
HS	Học sinh
HTTCDH	Hình thức tổ chức dạy học
HT	Hiệu trưởng
KTDH	Kĩ thuật dạy học
PHHS	Phụ huynh học sinh
PPDH	Phương pháp dạy học
SGK	Sách giáo khoa
XHHGD	Xã hội hoá giáo dục

MỤC LỤC

<i>Lời nói đầu</i>	3
<i>Danh mục từ viết tắt</i>	5
I. MỘT SỐ VẤN ĐỀ CHUNG	13
<i>Phát triển năng lực người học - mục tiêu cốt lõi của đổi mới giáo dục và đào tạo</i>	13
1. Vì sao dạy học phát triển phẩm chất và năng lực học sinh được coi là mục tiêu cốt lõi của đổi mới giáo dục hiện nay?	13
2. Sự giống và khác nhau giữa mục tiêu dạy học đảm bảo chuẩn kiến thức, kỹ năng, thái độ với dạy học phát triển phẩm chất, năng lực?	17
<i>Đổi mới cơ chế quản lý và phát triển đội ngũ nhà giáo - giải pháp then chốt của đổi mới giáo dục và đào tạo</i>	20
3. Vì sao và phải làm thế nào để đổi mới cơ chế quản lý giáo dục hiện nay?	20
4. Vì sao cần quan tâm tạo động lực đổi mới giáo dục cho đội ngũ giáo viên?	22
<i>Quản trị và quản lý nhà trường</i>	25
5. Sự giống và khác nhau giữa quản lý và quản trị nhà trường?	25

II. ĐỊNH HƯỚNG ĐỔI MỚI QUẢN TRỊ NHÀ TRƯỜNG PHỔ THÔNG	37
<i>Xã hội hoá</i>	37
6. Vì sao phải xã hội hoá giáo dục?	37
7. Hạn chế về nhận thức, cách làm xã hội hoá giáo dục hiện nay và phương hướng khắc phục?	39
<i>Dân chủ hoá và tự chủ hoá</i>	40
8. Vì sao phải thực hiện dân chủ và tự chủ trong nhà trường?	40
9. Nhà trường phổ thông công lập được tự chủ những gì và như thế nào?	45
10. Giáo viên trường công lập được tự chủ những gì và như thế nào?	51
11. Tự chủ là vấn đề mới, cần thực hiện từng bước như thế nào?	55
12. Học sinh phổ thông được tự chủ những gì và như thế nào?	59
<i>Tiêu chuẩn hoá và hiện đại hoá</i>	61
13. Vì sao phải quản trị nhà trường theo tiêu chuẩn hoá và hiện đại hoá?	61
14. Ý nghĩa của việc quản trị nhà trường dựa theo điều lệ nhà trường?	65

15. Ý nghĩa của việc quản trị nhà trường dựa theo kiểm định chất lượng?	66
16. Vì sao và làm thế nào để nâng cao chất lượng tự đánh giá và đánh giá hiệu trưởng theo chuẩn hiệu trưởng?	69
17. Vì sao và làm thế nào để nâng cao chất lượng đánh giá giáo viên theo chuẩn nghề nghiệp giáo viên?	72
<i>Phát huy bản sắc và hội nhập</i>	74
18. Ý nghĩa của phát huy bản sắc văn hoá dân tộc và giáo dục hội nhập?	74
19. Mục tiêu, nội dung và phương pháp giáo dục phát huy bản sắc và giáo dục hội nhập ở trường phổ thông?	77
III. MỘT SỐ GIẢI PHÁP ĐỔI MỚI QUẢN TRỊ NHÀ TRƯỜNG PHỔ THÔNG	79
<i>Xác định tầm nhìn và sứ mạng nhà trường</i>	79
20. Tầm nhìn và sứ mạng của nhà trường là gì? Vì sao phải xác định tầm nhìn và sứ mạng của nhà trường?	79
21. Làm thế nào để xác định được đúng tầm nhìn và sứ mạng nhà trường?	81

Xây dựng kế hoạch hàng năm và dài hạn 83

22. Thế nào là quản trị nhà trường theo kế hoạch? Ý nghĩa của quản trị nhà trường theo kế hoạch? 83
23. Làm thế nào để xây dựng được kế hoạch từng năm và dài hạn của nhà trường phổ thông? 87

Quản trị đội ngũ 90

24. Đội ngũ giáo viên, nhân viên trong trường phổ thông hiện nay có những đặc điểm gì cần được quan tâm trong hoạt động quản trị nhà trường? 90
25. Làm thế nào để tạo động lực đổi mới giáo dục cho đội ngũ giáo viên? 92
26. Những biện pháp nào là cần thiết cho việc quản trị đội ngũ giáo viên, nhân viên trong trường phổ thông? 99

Xây dựng tập thể học sinh tự chủ 102

27. Sự cần thiết và làm thế nào để xây dựng được các tập thể học sinh tự chủ trong trường phổ thông? 102
28. Việc đổi mới đánh giá học sinh có ý nghĩa như thế nào đối với mục đích phát huy tính chủ động, sáng tạo của học sinh trong hoạt động giáo dục? 105

29. Biện pháp và ý nghĩa của việc phối hợp đánh giá thường xuyên và đánh giá định kì học sinh phổ thông?	111
30. Tại sao cần phải quản lí lớp học bằng biện pháp giáo dục tích cực?	114
<i>Quản trị tài chính, tài sản</i>	118
31. Vai trò của công tác tài chính, tài sản trong hoạt động của nhà trường phổ thông?	118
32. Phương pháp tăng cường và quản lí tài chính, tài sản trường phổ thông có hiệu quả?	120
<i>Chỉ đạo đổi mới hình thức tổ chức và phương pháp giáo dục</i>	122
33. Phân biệt hình thức tổ chức, phương pháp và kĩ thuật dạy học? Mối quan hệ giữa 3 khái niệm này?	122
34. Những dấu hiệu cho biết giáo viên đang áp dụng các hình thức tổ chức, phương pháp và kĩ thuật dạy học tích cực?	125
35. Cần đặc biệt lưu ý những gì trong việc chỉ đạo tổ chức hoạt động trải nghiệm của học sinh?	132
36. Hiệu trưởng cần làm gì để nâng cao năng lực giáo dục/dạy học của giáo viên?	134

<i>Phối hợp xây dựng môi trường giáo dục trong và ngoài nhà trường</i>	138
37. Một số ví dụ về công tác xã hội hoá giáo dục nhà trường phổ thông?	138
38. Ý nghĩa của việc xây dựng môi trường giáo dục lành mạnh?	144
39. Môi trường văn hoá nhà trường có những đặc điểm gì? Các biện pháp xây dựng và duy trì môi trường văn hoá trường học?	146
40. Cộng đồng địa phương và gia đình giữ vai trò như thế nào đối với hoạt động giáo dục học sinh? Nhà trường phổ thông cần làm gì để góp phần xây dựng quan hệ tốt đẹp với cộng đồng và gia đình?	154
41. Nhà trường phổ thông có thể làm gì để nâng cao hiệu quả giáo dục học sinh của các gia đình?	156
<i>Phụ lục</i>	159
<i>Tài liệu tham khảo</i>	161